

İlgili Kanun/md:
506 s.SSK/24

T.C.
YARGITAY
10. Hukuk Dairesi

Esas No: 2004/2514
Karar No: 2004/5050
Tarihi: 07.06.2004

● ANA-BABAYA GELİR BAĞLANMASI
● SOSYAL GÜVENLİK YASALARININ UYGULANMA
ZAMANI

ÖZÜ: Bu davanın yargılama safhasında 29.07.2003 tarihli 4958 sayılı Kanunun 35. maddesi ile 506 sayılı Kanunun 24. maddesi şu şekilde değişikliğe uğramıştır. Buna göre: “Sigortalının ölümü tarihinde eşine ve çocuklarına bağlanması gereken gelirlerin toplamı, sigortalının yıllık kazancının %70’inden aşağı ise, artanı, eşit hisseler hâlinde sosyal güvenlik kuruluşlarına tâbi çalışmayan veya 2022 sayılı Kanuna göre bağlanan aylık hariç olmak üzere buralardan her ne ad altında olursa olsun gelir veya aylık almayan ana ve babasına gelir olarak verilir. Ancak, bunların her birinin hissesi sigortalının yıllık kazancının %70’nin dörtte birini geçemez” hükmü getirilmiştir. Görüldüğü gibi, “...geçimi sigortalı tarafından sağlanması” koşulu yasa metninden çıkartılmıştır. Sigortalılar lehine düzenlenen bu yeni kuralın eski olaylara da uygulanması gerekir.

DAVA: Davacılar, Kurum işleminin iptaline ve oğulları Doğan Şahin’in ölümünden dolayı tahsis yapılması gerektiğine karar verilmesini istemişlerdir.

Mahkeme, ilâmında belirtildiği şekilde davanın reddine karar vermiştir.

Hükmün, taraflar Avukatı tarafından temyiz edilmesi üzerine, temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hâkimi Hatice Kamışlık tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

Dava, 28.02.1980 doğumlu olup, Yüksel İnşaat A.Ş. taşeronu Se-Ga İnşaat

Asfalt Sanayi Taahhüt ve Ticaret Ltd.Şti'ne ait işyerine 01.08.1997 tarihinde giren ve 31.08.1997 tarihinde meydana gelen iş kazası sonucu, bekâr olarak vefat eden sigorta Doğan Şahin'in anne ve babası olan davacılara ölüm geliri bağlanmasına ilişkin olup, Mahkemece, ölen sigortalının babası Mehmet Şahin'n SSK emeklisi olduğu, 14 parça müstakil ve hisseli tapulu taşınmazının bulunduğu ve davacıların Sivas-Ulaş İlçesi, Başçayır köyünde ikamet ettikleri, oğlu Doğan Şahin'in Polatlı'da çalışmakta iken iş kazası sonucu öldüğünü, kısa bir süre sigortalı çalışması nedeniyle sağlığında anne ve babasının geçimini sürekli ve düzenli olarak temin ettiği tespit edilemediğinden, 506 sayılı Kanununun 24. maddesindeki aylık bağlama koşullarının oluşmadığı gerekçe gösterilerek davanın reddine karar verilmiştir.

Bu davanın yargılama safhasında 29.07.2003 tarihli 4958 sayılı Kanununun 35. maddesi ile 506 sayılı Kanununun 24. maddesi şu şekilde değişikliğe uğramıştır. Buna göre: “Sigortalının ölümü tarihinde eşine ve çocuklarına bağlanması gereken gelirlerin toplamı, sigortalının yıllık kazancının %70'inden aşağı ise, artanı, eşit hisseler hâlinde sosyal güvenlik kuruluşlarına tâbi çalışmayan veya 2022 sayılı Kanuna göre bağlanan aylık hariç olmak üzere buralardan her ne ad altında olursa olsun gelir veya aylık almayan ana ve babasına gelir olarak verilir. Ancak, bunların her birinin hissesi sigortalının yıllık kazancının %70'nin dörtte birini geçemez” hükmü getirilmiştir. Görüldüğü gibi, “...geçimi sigortalı tarafından sağlanması” koşulu yasa metninden çıkartılmıştır. Sigortalılar leyhine düzenlenen bu yeni kuralın eski olaylara da uygulanması gerekir. Yeni düzenlemeye göre de davacı baba Mehmet Şahin SSK emeklisi olduğundan iş kazası sonucu ölen oğlundan dolayı gelir bağlanmasını isteyemez. Mahkemenin bu davacı yönünden red kararı vermesi doğrudur. Ancak, ana Sevim Şahin yönünden yeni düzenleme karşısında mahkemenin kararında isabet görülmemiştir. Zira, yürürlükten kaldırılan 743 sayılı Türk Medeni Kanununun 152. maddesi: “Koca, birliğin reisidir. Evin intihabı karı ve çocukların münasip Veçhile iâşesi, ona aittir” kuralı ile, ailenin geçimini sağlama ödevini kocaya yüklediği halde; yargılama sırasında yürürlüğe giren 22.11.2001 kabul tarihli 4721 sayılı yeni Medeni Kanununun 188. maddenin 1.fıkrası; “Eşlerden her biri ortak yaşamın devamı süresince ailenin sürekli ihtiyaçları için evlilik birliğini temsil eder” şeklinde değiştirildiğinden, kadın ve çocukların infak ve iâşesinin kocaya ait olduğuna ilişkin hüküm yasa metninden çıkartılmıştır. Yerine, her iki eşinde bu giderlere katılma zorunluluğu kabul edilmiştir. Ölçü olarak giderlere katılmada, eşlerin “güçleri” esas alınmıştır. Böylece, yeni düzenleme ile; bir meslek ya da sanat sahibi olmamasına rağmen kendi emeğini evlilik birliğine harcayan eşin katkısı “evlilik birliğinde” maddî katkı olarak değerlendirilmiştir. Medeni Kanununun bu yeni düzenlemesi karşısında davacı Mehmet Şahin'in eşine bakmak, geçimini temin etmek gibi bir yükümlülüğü bulunmamaktadır. Sevim Şahin'in kocası ile birlikte Sivas İli Ulaş İlçesi Başçayır köyünde oturmaktadır. Herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan gelir almamaktadır. Kendisine ait malı mülkü yoktur. Yeni Medeni Kanun hükümlerine göre kocasının kendisini geçindirmek gibi bir yükümlülüğüne bulunmadığından ve 506 sayılı Kanununun 4958 sayılı Kanunla

değişik 24. maddesinden yararlanarak iş kazasında ölen oğlundan dolayı gelir bağlanmasına hak kazandığı hâlde bu davacı yönünden de mahkemenin red kararı vermesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O hâlde, davacı Sevim Şahin vekilinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, Üye Coşkun Öztürk'ün muhalefetine karşı; Başkan Coşkun Erbaş, Üyeler M. Zafer Erdoğan, Ali Göçen ve Ali Suat Ertosun'un oylarıyla ve oyçokluğuyla 07.06.2004 gününde karar verildi.

KARŞI OY YAZISI

Sigortalının iş kazası veya meslek hastalığı “sonucu ölümü durumunda, 506 sayılı Kanununun 24. maddesinin belirlediği koşulların gerçekleşmesiyle, ana ve babasına gelir bağlanacaktır. Ana ve babanın gelire hak kazanabilmesinin temel koşulu sigortalının ölümü tarihinde eş ve çocuklarına bağlanması gereken gelir toplamının sigortalının saptanan gelirinin %70'inden aşağı olmasıdır. 4958 sayılı Kanunla Sosyal Sigortalar Kanununun 24. maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikten önce, anne ve babanın gelirden yararlanabilmelerinin ikinci koşulu, sigortalının sağlığında onların geçimini sağlamış olmasıdır. Sosyal Sigortalar Kanununun madde 24/1'de yapılan son düzenlemeye göre ise, sigortalının ana ve babasına gelir bağlanmasının ikinci koşulu, “sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi çalışmayan veya 2022 sayılı olmak üzere buralardan her ne aylık almayan” biçiminde 06.08.2003 tarihinde yürürlüğe tarihinde vefat etmiştir. Bu Kanuna göre bağlanan aylık hariç ad altında olursa olsun gelir veya değiştirilmiştir. Bu değişiklik girmiştir. Sigortalı ise 31.07.1998 değişiklik 4958 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ölen sigortalıların anne ve babalarına bağlanacak gelirler yönünden uygulanabilir. Bilindiği gibi bir kimse çalıştığı tarihte yürürlükte olan Sosyal Güvenlik Kanunlarının cevaz verdiği ölçüde sosyal sigorta haklarından yararlanabilir. Sonradan yürürlüğe giren kanun istisnai hüküm getirmemişse geriye yönelik uygulanamaz, Sigortalı 06.08.2003 tarihinden önce öldüğünden, sonradan yürürlüğe giren kanun hükümleri uygulanamaz. Bu nedenlerle yerel mahkeme kararını bozan çoğunluk kararına karşıyım. Mahkeme kararının onanması görüşündeyim.